

Tēmas nosaukums: **Augu sistemātika. Latvijas augi, to sistemātika.**

Tēmas apraksts

Programmas A - Teorētiskā moduļa tēmas "Augu sistemātika. Latvijas augi, to sistemātika" saturs izstrādāts vadoties pēc IZM Izglītības satura un eksaminācijas centra "Bioloģijas mācību priekšmeta programmas pamatskolai". Moduļa tēmai atbilst mācību vielas, ko apgūst pamatskolas 7. un 8. klasē, trīs sadaļas:

1. Dzīvo būtņu iedalījums valstīs.
2. Augu pamatgrupas - kailsēkļi, segsēkļi.
3. Augu dzimtas: krustziežu, rožu, tauriņziežu, nakteņu, kurvziežu, čemurziežu, liliju, graudzāļu dzimta.

Nodarbības plāns

1. Dzīvo būtņu iedalījums valstīs

Dzīvo būtņu pašreizējo iedalījumu valstīs skolotāji var izprast vienīgi izsekojot tam, kā augstāko taksonu (valstu, impēriju, domēnu) izpratne ir mainījusies līdz ar bioloģijas zinātnes attīstību.

Sadaļā paredzēts izklāstīt:

- "valsts" jēdziena ieviesēja K. Linneja priekšstatus par dabas valstīm;
- izmaiņas, ko ieviesa vācu zinātnieks E. Hekels;
- monēru valsts izveidošanas gaitu;
- Roberta Vitakera izdalītās 5 dzīvās dabas valstis (ko apskata skolās);
- priekšstatu attīstība pēc R. Vitakera shēmas publicēšanas;
- Linnas Margulis korekcijas R. Vitakera shēmai;
- jēdziens "dzīvās dabas impērijas";
- K. Voza sešas valstis;
- "domēni";
- kā molekulārsistemātiķi izprot jēdzienus "sēnes", "aļģes" un augi.

2. Augu pamatgrupas: kailsēkļi un segsēkļi

Sadaļas tēzes:

- kailsēkļiem un segsēkļiem bija kopīgi senči;
- skujkoki nav vienīgie mūsdienu kailsēkļi;
- segsēkļu progresīvās evolūcijas būtiskākās iezīmes.

3. Augu dzimtas: krustziežu, rožu, tauriņziežu, nakteņu, kurvziežu, čemurziežu, liliju, graudzāļu dzimta

Katrai no uzskaitītajām dzimtām paredzēts sniegt pārskatu par pazīmēm, kas tām ir īpaši nozīmīgas. Tās ir izvēlētas tā, lai:

- ļautu noteikt augu piederību konkrētai dzimtai;
- izskaidrotu dzimtas augu pielāgošanos noteiktiem augšanas apstākļiem;
- skaidrotu dzimtas augu sugu izmantojamību praktiskām vajadzībām.

Termini

Dzīvās dabas valstis, impērijas, domēni. Kailsēkļi, segsēkļi. Augu dzimtas

Literatūra

1. Langenfelds V., Ozoliņa E., Abele G., 1973. Augstāko augu sistemātika. Rīga, Zvaigzne, 406 Ipp.
2. Abele G., Piterāns A., 1982. Augstāko augu sistemātikas praktikums. Rīga, Zvaigzne, 222 Ipp.
3. Bumbura M., V. Jaudzeme, E. Muižarāja, A. Pētersone, 1967. Augu morfoloģija un anatomija. RTga, Zvaigzne, 297 Ipp.
4. Жизнь растений, 1974,1976,1977,1978,1980,1981,1982. Москва, Просвещение.
5. Sitte, P., Weiler, E. W., Kadereit, J. W., Bresinsky, A., & Kömer, C. 2002. Lehrbuch der Botanik für Hochschulen. Ed. 35. Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.